

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Ա. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ
ՆՈՐԸՆՏԻՐ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

1142-98

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Ա. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Որքան որ Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի մահը, 18 Օգոստոս, 1994ին, անսպասելի անակնկալ մը չէր Հայ իրականութենէն ներս, սակայն ամէնքէն սիրուած ու ամէնքէն դնահատուած Վեհափառին առողջական վիճակը, այս վերջին տարիներուն, արդէն քայքայուած էր ու բազմիցս ենթարկուած սրտերակային գործողութիւններու: Իր մահուան լուրը ցնցեց ու սուգի մատնեց մեր նորանկախ Հայրենիքը, ինչպէս նաեւ սփիւռքի կրօնական, քաղաքական, մշակութային եւ կրթական հաստատութիւնները եւ ամբողջ Հայութիւնը առհասարակ:

Կորուստը մեծ էր, քանի որ անմահն Հայրապետին հոգեկան եւ մարդկային անսխալարիւնելի յատկութիւնները եւ իր դժմբին մշտավառ եւ անոյշ ժպիտը կը մնային անջնջելի զինքը ճանչցող բոլոր սերունդներուն սրտին եւ երեւակայութեան մէջ:

Սակայն այս է կանոնը բնութեան, այս էր կամբն Աստուծոյ... Անհատները կ'անցնին, բայց կեանքը կը շարունակէ իր ընթացքը...

Այսպէս, յարգելով Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ կանոնական եւ իրաւական աւանդութիւնը, Վեհափառի մահէն ետք, վեցամսեայ շըրջանը չաւարտած, ահա կը հասնի նոր Ամենայն Հայոց Գահակալի 131րդ Կաթողիկոսի ընտրութեան թուականը, 4 Ապրիլ, 1995:

Նախորդ օրը կը մատուցուի սուրբ պատարագ, կը կատարուի կարգ Ապաշխարութեան եւ Հոգեհանգստեան պաշտօն, ձեռամբ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Կաթողիկոսին, նորոգ հանգուցեալ Վազգէն Ա. Վեհափառի դամբանին շուրջ. ապա հոգեւորական եւ աշխարհական 398 պատուիրակները կը հաւաքուին Վեհարան, ուր Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահ՝ Յարգարթան Տիրա Լեւոն Տէր-Պետրոսեան, կ'ուղղէ իր խօսքը ներկաներուն եւ բացուած կը յայտարարէ ընտրական այս համագումարը:

Յատկանշական էին Նախագահին խօսքերը միութեան ու միասնականութեան հրաւերին. «Թող ձեր խիղճը քուէարկէ. յաջորդ սերունդները պիտի չներեն ձեզի, եթէ սխալ ընտրութիւն մը կատարէք»: Արդէն ուրիշ առիթներով, ներկայացուցած էր իր նախասիրած կաթողիկոսական թեկնածուն, յանձին Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ, Կաթողիկոս Մեծի Տանն Կիլիկիոյ:

Ս. Էջմիածնի Մայր Տաճարին մէջ, 4 Ապրիլ, 1995ին, տեղի կ'ունենայ առաջին ընտրական քուէարկութիւնը, բայց ոչ ոք կը ստանայ քուէներու բացարձակ մեծամասնութիւն: Նոյն Մայր Տաճարին մէջ, յետ միջօրէի, տեղի կ'ունենայ երկրորդ քուէարկութիւնը, ու կրկին ոչ ոք կը ստանար քուէներու բացարձակ մեծամասնութիւն: Սակայն, Գարեգին Արք. Ներսիսեան, կամովին հրաժարելով իր թեկնածութենէն եւ իր ստացած 147 քուէներէն, նովին իսկ գործով ընտրուած կը հռչակուի եւ կը կոչուի Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց Գարեգին Ա., 131րդ Կաթողիկոս Գահակալ Ս. Էջմիածնի:

Մայր Տաճարէն ներս, ինչպէս Ս. Էջմիածնի շրջափակին մէջ, անհամբեր սպասող բազմութիւնը, մեծ խանդավառութեամբ եւ ծափերով կը յայտնեն իրենց գոհունակութիւնը: Անմիջապէս կը սկսին ղօղանջել Ս. Էջմիածնի եւ Հայրենիքի եկեղեցիներու զանգակները, ինչպէս նաեւ հեռատեսիլի եւ ձայնասփիւռի սփռումները՝ կ'աւետեն այս ուրախ լուրը: Գարեգին Կաթողիկոս Սարգիսեան՝ անծանօթ մը չէր ո'չ Մայր Հայրենիքի, ո'չ հայ սփիւռքին եւ ո'չ ալ օտար եկեղեցական եւ կամ քաղաքական շրջանակներուն:

Կարծես ցնծութեան եւ նոր յոյսի ծիածան մըն էր որ կը տարածուէր հայ իրականութեան երկնակամարին վրայ, խաղաղութեան ու եղբայրութեան նոր էջ մըն էր որ կը բացուէր մեր պատմութեան մէջ:

Ընտրութենէն անմիջապէս ետք՝ կը վերցնեն կաթողիկոսական գահին սեւ քօղը, կը յանձնուէր հայրապետական գաւազանը, փրփրը եւ ձեռնախաչը: Վեհափառ Հայրապետը, յետ յուզումով եւ ծնրադիր յայտնելու իր երախտագիտութեան աղօթքը Աստուծոյ, կու տայ իր շնորհակալութեան եւ գնահատանքի խօսքը ժողովական պատգամաւորներուն եւ մանաւանդ Կաթողիկոսական տեղապահ՝ Թորգոմ Արք. Մանուկեանին, եւ դուրսը՝ իրեն սպասող հոծ բազմութեան:

Կրկին, շատ իմաստալից եւ յուզիչ են խօսքերը Տիար Նախագահին, երբ իր շնորհաւորական խօսքը կ'ուղղէ նորընտիր Կաթողիկոսին, համբուրելով Կաթողիկոսական Ս. Ուսէր կ'ըսէ. «Դուք Հայ ժողովրդի հոգեւոր հովիւ, ես որպէս Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահ, ձեռք ձեռքի տուած, պէտք է մեր գլուխը մատաղ տանք հայ ժողովրդին...»: Որքան մտերմութիւն եւ պատրաստակամութիւն, միասնաբար զոհաբերուելու հայ ժողովուրդին միութեան եւ բարօրութեան նուիրական գործին:

Բնական է, շուտով խանդավառութեան եւ հրճուանքի ալիքը տարածուեցաւ մինչեւ հեռաւոր ափերը հայ սփիւռքին. ամէն կողմէն հասան շնորհաւորական եւ զնահատանքի արձագանգներ եւ շնորհաւորական հեռագիրներ նաեւ օտար եկեղեցական զանազան համայնքներու իշխանութիւններէն. քանի որ, ինչպէս անդրադարձանք, Գարեգին Ա. Կաթողիկոսը, ծանօթ, սիրուած ու յարգուած անձնաւորութիւն մըն էր եկեղեցական եւ համամիութենական շրջանակներէն ներս, որոնց հետ գործակցած էր երկար տարիներ:

Կիրակի, 10 Ապրիլ, 1995ին, Ծաղկազարդի տօնական օրուան առիթով, Գարեգին Ա. կը մատուցանէ իր հայրապետական առաջին պատարագը, իբրեւ Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց: Շրջափակը շատ նեղ կու գար, դուրսը հաւատացեալներու մեծ բազմութիւն մը կը հետեւէր դէպի վեհարան, մայր եկեղեցի, առաջնորդող շքերթին, ծափերով եւ մեծ խանդավառութեամբ: Ներսը, եկեղեցին վերապահուած էր միայն քաղաքական եւ կամ պետական անձնաւորութիւններուն:

Հայկական հնագոյն աւանդութեան համեմատ, պէտք էր նախ կատարել Կաթողիկոսական օծումի արարողութիւնը, սակայն հարկ չեղաւ, քանի որ արդէն Գարեգին Ա. ստացած էր այդ օծումը իբրեւ Կաթողիկոս Մեծի Տանն Կիլիկիոյ, միայն եղան երդման եւ Գահակալութեան ծիսակատարութիւնները, դառնալով Գարեգին Ա. Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց:

Յուզիչ եւ եղբայրական ողջագոյրումէն ետք եկեղեցական դասին հետ, Վեհափառ Հայրապետը տուաւ իր անդրանիկ քարոզը եւ պատգամը, յորդորելով մնալու հաւատարիմ մեր հայրերու հաւատքին, վերջ տալ ամէն հակամարտութեան եւ ընտրել միութեան եւ եղբայրութեան ճամբան:

Պատարագի աւարտին, տեղի կ'ունենար ճոխ ընդունելութիւն մը, ջերմ ու հարազատ մթնոլորտի մը մէջ, ուր կրկին խօսք կ'առնէր, Հայաստանի Նախագահ, Լեւոն Տէր-Պետրոսեան, ինչպէս նաեւ քոյր եկեղեցիներու հոգեւոր պետերը, յայտնելով իրենց անկեղծ ու եղբայրական մաղթանքները:

Օրուան հանդիսութիւնը վերջ կը գտնէր տէրունական աղօթքով, «Հայր մեր»ը երգելով:

Մենք եւս կու գանք, հայ երիցագոյն պարբերաթերթի, «Բազմավէպ»ի խմբագրութեան, Մխիթարեան Միաբանութեան Գերշն. Աբբա-հօր եւ համայն Միաբաններու անունով բերելու մեր ամենաջերմ եւ յարգալիր մաղթանքները եւ սրտաբուխ ու ջերմեռանդ աղօթքը, խնդրելով Աստուծոյ զեղումը աստուածային երկնատուր շնորհներուն, որպէսզի իրականութիւն դառնան մեր նորընտիր Հայրապետին, աստուածահաճոյ բոլոր ծրագիրները, ի փառս Աստուծոյ եւ ի պայծառութիւն Հայոց ազգին:

Համոզուած ենք որ Վեհափառ Գարեգին Ա. ներկայ ժամանակներու յարմարագոյն եւ նախախնամական անձնաւորութիւնն է, որ գիտէ ի սպաս դնել իր բնատուր եւ աստուածատուր բոլոր կարողութիւններն ու ձիրքերը՝ վառ պահելու հաւատքը մեր նախնեաց, բարձր պահելու անունը մեր ազգին, նաեւ կրօնական եւ քաղաքական միջազգային շրջանակներէն ներս:

Մենք մեծ յոյսով կը նայինք դէպի պայծառ ապագան...:

Հ. Վ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

